

GOD HELPT

IN NOOD

door

C. VAN DORT

GOD HELPT IN NOOD

DOOR

C. VAN DORT

GEILLUSTREERD DOOR FRANS VAN NOORDEN

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

IN ZORGEN.

„Grootmoe, steekt u dâlijk 't licht op? 't Wordt zoo donker.”

Piet, die dit verzoek deed, had de gordijnen al een beetje weggeschoven, om nòg maar wat te kunnen zien. 't Waren ook zulke kleine letters!

„Ja, jongen, ja,” was 't zachte antwoord. „'k Wou eigenlijk nog even wachten,” aarzelde ze, „'t licht is zoo duur, hè? En je weet, Grootva is nou zònder werk.... Als we nou 's een kwartiertje zoo bleven zitten, in dien tijd komt Grootva thuis en dân gaan we 'n boterham eten.”

Kleine Elsje, Piets zusje, die haar neusje plat drukte tegen de ruit, hield niets van schemeren. „Overall is

't licht op, kijk, Grootmoe, in die heele rij huizen al," wees ze met haar klein vingertje.

„Nou, laat ik 't dan óók maar opsteken, 't is gezelliger, da's waar," en Grootmoe stond, nog vlug voor haar leeftijd, van haar stoel op. Piet hielp mee, door 't rolgordijn neer te laten. Een seconde later was 't kleine vertrek overstroomd van licht. Piet nam zijn psalmboekje en begon weer ijverig, fluisterend, zijn versje te leeren. Onderwijl zette Grootmoe een bakje met aardappels op haar schoot, een geëmailleerden emmer halfvol water op den vloer en schildte den eenen aardappel vóór, den anderen ná. Elsje mocht ze in 't water laten glijden. „Niet gooien, hoor kind, zachtjes langs den kant, ja, zóó is 't goed. Anders spat 't te veel en dan wordt het kleed nat."

„Kijk dat 's, Grootmoe, wát 'n aardappel!" 't Kind lachte luidkeels. „O, o, wat 'n reus is dat. Neem u die éérs, Grootmoe?"

Piet stopte z'n vingers in de ooren. Hè, die Els altijd met 'r gepraat. Zóó kon hij niet leeren. En 't was nog wel een versje van negen regels, dat hij morgen op de Zondagsschool moest opzeggen.

Daar had-je ze wéér!

„Grootmoe, hier zit nog een oog in, dien zal ik u maar weer terug geven!"

Werktuiglijk nam Grootmoe den aardappel van 't kind aan.

„Zou dat nou zéér doen, Grootmoe, dat schillen?" Grootmoe hoorde 't niet. Ze gaf geen antwoord. Ze zat, al schillend, te denken aan de tijden, die hun te wachten stonden. Donkere tijden! En 't was al die jaren zoo goed gegaan. Wel eens een zieken dag gehad, natuurlijk, wie heeft nou nooit eens tegenslag.

't Ergste was geweest in den grieptijd, toen haar eenige zoon en zijn vrouw kort na elkaar stierven. Die arme kindertjes, al zoo vroeg werden ze weezen. Maar gelukkig was Dijkmans nog kras. Hij verdiende op de fabriek genoeg voor twee, en met wat zuinigheid zou 't ook wel gaan voor vier. Ze hadden de kinderen bij zich in huis genomen. Wat was vooral die kleine Elsje een zonnetje in huis. Niet graag zou ze haar lievelingen weer missen. Maar hoe zou 't nù moeten? „Ach, ach,” zuchtte Grootmoe onmerkbaar, „wat 'n zware beproeving op onzen ouden dag!” Dijkmans had al wat voetstappen liggen naar de fabriek. Al meer dan vijf en twintig jaar werkte hij daar nu al. Toen hij zijn zilveren feest op de fabriek vierde, was de patroon zelf met zijn vrouw hem komen feliciteeren. Mijnheer had gezegd: „Dijkmans, zooiets gebeurt niet vaak. Van de oprichting af. En eerlijk en trouw ben je altijd geweest. Kijk 's, dit wil je zeker wel van me aannemen.” En hij had hem een enveloppe, die erg dik aanvoelde, in de hand gestopt. Daar zat geld in, héél veel geld. Dijkmans was sprakeloos geweest. Hij had even geknikt, de handen van den patroon gegrepen en „dank u vriendelijk, mijnheer” gestameld. En mevrouw had Grootmoe, die in haar beste japon naast haar man zat (ze werden met een rijtuig gehaald en gebracht dien dag) twee briefjes van vijf en twintig gulden overhandigd. „Hier, dit is om thuis feest te vieren,” had ze haar vriendelijk in 't oor gefluisterd. En of ze thuis feest gevierd hadden! Al de bureu waren hen komen gelukwenschen. Zij en Grootva hadden den heelen dag niet mogen werken. Buurvrouw Kamp had alles bestierd, voor 't eten gezorgd en de gasten bediend. O, wat een heerlijke dag was dat geweest! En dan nu zoo'n ver-

andering opeens, door de staking, die Maandag zou intreden. Ach, Dijkmans wilde zoo graag werken, er waren zooveel mannen met gezinnen, die veel liever Maandag maar weer gewoon naar de fabriek zouden gaan. Wat was 't toch treurig . . .

„Grootmoe, overhóór u 't me even, ik kèn 't,” vroeg Piet.

„Ja, m'n jongen, geef maar hier. Even m'n handen wasschen en m'n bril opzetten . . . Ziezoo, klaar.”

Piet begon, netjes op toon:

Een vaste Burg is onze God,
Een Toevlucht voor de Zijnen.
Al drukt het leed, al dreigt het lot,
Hij doet Zijn hulp verschijnen.

„De vijand” . . . hielp Grootmoe.

„O, ja . . .”

De vijand rukt vast aan
Met opgestoken vaan . . .

Grootmoe moest wéér helpen.

„Hij draagt” las ze, met moeite de kleine letters ontcijferend.

Hij draagt zijn rusting nog
Van gruwel en bedrog,
vervolgde Piet en toen kwam de laatste regel er heel vlug achter:

Maar zal als kaf verdwijnen.

„Nog maar 's goed leeren, Piet,” zei Grootmoe.
„'t Gaat nog niet zonder haperen.” Piet zat alweer met de handen voor de ooren. Grootmoe hoorde hem telkens herhalen:

Een vaste Burg is onze God,
Een toevlucht voor de Zijnen . . .

Ja, die eerste vier regels gingen van een leien dakje. Grootmoe liep nu naar 't kleine keukentje om haar aardappels af te wasschen en in de pan te doen. Ze moest aldoor denken aan 't mooie versje. 't Was toch waar: God, die stërke God, is een Toevlucht, een Hulp voor allen, die Hem vreezen. En die God had in dagen van leed en beproeving hen altijd bijgestaan, óók als de nood zéér hoog gerezen was. Dát hadden ze in dien vreeselijken grieptijd ondervonden. Ze had gebeden bij de doodsbedden van haar kind eerst, toèn van haar schoondochter: Heere, wij weten geen raad meer, neem Gij ons bij de hand, trouwe Vader, en leid ons, want de weg is zoo donker. En nu was de weg wéér donker. Grootmoe, in haar keukentje, bad. Haar lippen trilden, een traan viel op haar hand, maar de Heere in den hemel hóórde haar gebed, en zàg die tranen.

„Dáár komt Grootva!” Piet deed de deur open, 't licht van 't kamertje scheen op 't donkere portaal. Grootva strompelde eerst erg, beneden aan de trap, maar bõven werden zijn stappen zèkerder. „Goeien avond,” groette hij. „Zijn jullie maar samen?”

„Nee, Grootmoe is dáár,” wees Elsje naar de keuken.

„O, ... zoo.”

Piet keek Grootva eens aan. Wat zag hij er toch treurig uit, de laatste dagen. En wat was hij oud geworden. Zeker van de zorgen! En hij was zoo stil den laatsten tijd. Grootmoe ook al. Die kon anders zoo smakelijk vertellen van vroeger, toen ze zelf een klein meisje geweest was, net als Elsje nu. Je kòn het haast niet begrijpen, een oude vrouw met grijs haar, dat die nog jong geweest was.

„Hier ben ik, Jan,” klonk 't zacht uit 't keukentje.

„We gaan eerst maar een boterham eten, hè? We hebben op je gewacht met eten.”

„Ja, ik kon niet eer. 't Was druk bij den barbier. En iedereen wist wát te vertellen. Allemaal over de staking natuurlijk. Ze zeggen, dat 't wel een half jaar kan duren. Als dát toch wàár was, een half jaar gedwongen werkeloos te zijn.”

Grootva zuchtte.

„Kom, kom,” troostte zijn vrouw, „geen narigheid vóór

den tijd. Dat weet nou toch geen mensch vooruit. Maar we weten wèl, dat er Een is Die alles beschikt. Kom, laten we nou gauw gaan eten, Elsje moet naar bed.”

„k Heb nog niks geen slaap, kijk u maar, Grootva.” En 't kind sperde beide oogjes wagenwijd open.

„Nee,” lachte Grootmoe, „je bent nog klaar wakker. Maar straks komt 't zandmannetje. En dàn gaat onze

kleine meid naar Bedje van Veeren in de Lakenstraat."

's Avonds, toen de kinderen sliepen, begon 't oude vrouwtje: „Zeg, Jan, 'k denk er nou heel anders over dan eerst."

„Waarover?" was de verwonderde vraag.

„Nou, ik bedoel... dat ik... kom, hoe zal 'k dat nou 's zèggen. Toen ik Piet zijn versje overhoorde was 't net of de woorden van dat gezang tegen mij gezegd werden. Enne... nou, ik geloof, dat we meer op God moeten vertrouwen, Jan. 't Staat er duidelijk: Hij is een Toevlucht voor de Zijnen. 't Andere komt dan terecht, dat weet ik zéker."

TELEURGESTELD.

't Was Maandagmorgen. Dijkmans voelde zich wat koortsig.

„Blijf nog maar wat liggen," zei Grootmoe bezorgd.

Met hun drieën nuttigden ze 't ontblijt. En intusschen dutte de oude man in de bedstee in. Maar telkens schrok hij wakker. Wat was dát nou weer? Klonk daar niet de schelle fabrieksfluit? Moest hij er niet heen? Vlug, vlug er uit. Maar Grootmoe, haastig opgestaan, kalmeerde hem.

„Nee, Jan, nee, blijf nou liggen, toe nou. Je weet toch, dat er niet gewerkt wordt op de fabriek, al hoorde je de fluit."

„O, ja," zuchtte Grootva, „ik dacht... hè, 'k heb gedroomd, geloof ik."

Toch, na een paar uur gevoelde hij zich véél beter, maar den heelen morgen bleef hij onrustig. Hij was

't niet gewend, in huis te zitten, werkeloos, als 't tijd van werken was. „'k Ga er maar 's even uit,” zei hij eindelijk, „'s zien, hoe de zaken staan.”

„Doe dan je dikke jas aan, Jan. Je weet nooit, of je hier of daar 's blijft praten en 't is al najaar.” . . .

Grootva ging, voorzichtig, wat licht in 't hoofd nog, de trap af. Nee, koud was 't niet op straat. Nou maar 's naar de Korenstraat, daar zou hij wel kameraads van de fabriek zien. Ginds stond al een groepje.

„Zoo Dijkmans, al uitgeslapen?” grapte een jonge kerel. „'n Leventje, hè?”

„'k Werkte liever,” was 't stugge antwoord. „'k Kàn nou nog werken. Als de tijd komt, dat 'k niet meer kan, dan komt de rust nog vroeg genoeg. En wie geeft me te eten? We zijn met z'n vieren . . .”

„Ja,” viel een ander hem in de rede, „'k zou òk liever werken, maar dat gaat nou eenmaal niet. En ik heb hooren zeggen, dat 't een lange geschiedenis kan worden.”

Dijkmans zuchtte.

„Wie zegt, dat we er iets mee vooruit gaan,” zei hij zacht.

„'t Was me van morgen een stelletje,” wist een ander te vertellen. „De fluit ging, maar geen mensch beschouwde dat als 't sein om te beginnen. Zooals je weet, hadden overal posten de wacht, aan 't station stonden er wat, aan de veerponten en aan de fabriek zelf. Niemand werd binnengelaten. Maar jullie kent den ouwen Jorisse wel? Nou, die heeft net zoolang gesmeekt met tranen in de oogen, tot de leiders van de stakers toegaven. En toen zijn Jorisse met nog drie van die oudjes naar binnen gesukkeld.”

„'k Had ook wel gewild,” zei Dijkmans, maar niemand

luisterde naar hem, ieder van 't groepje trachtte een ander te overschreeuwen. De een vond, dat hij 't kon begrijpen van den ouden Jorisse, een ander achtte 't een groote dwaasheid. Dijkmans zei niets, luisterde, half-afgewend, naar de gesprekken, die hem weinig belang inboezemden. Hij was er niet mee gebaat, die menschen, de kameraads van de fabriek hadden 't misschien niet zoo hard noodig, maar bij hem zou de armoe haar intrek nemen, als 't lang zoo bleef. Verbeeld je toch eens maanden zonder eenige verdienste te zijn! En 't zou er van komen! Ja, zijn vrouw zei nu wel telkens: Jan, je moet God niet vooruitloopen, Hij zal ons wel helpen, maar zoo kòn hij er niet over denken . . . Daar hād je Jorisse, ja, wèl werd hij oud. 't Mannetje was afgeleefd, heelemaal afgeleefd. Dijkmans stapte op hem toe.

„Morgen, Jorisse, ben jij aan 't werk gegaan?”

„Ja, met z'n vieren,” beefde de stem van 't oudje. „Losse karweitjes, dāt begrijp je, maar zie je, als ik er eenmaal uit ben, dan kom ik er niet meer in, hè? En dan blijf ik maar liever zoo'n beetje aan den gang. Jou nemen ze nog wel terug, als de staking voorbij is, maar ik heb gedacht: Jorisse, man, je moet zien, dat je aan 't werk blijft. En de andere drie hebben nèt zoo gedacht. Ga je naar huis, dan loop ik zoover mee.”

Dijkmans, die altijd flink over de straat liep, hield nu zijn pas een beetje in.

't Mannetje naast hem kòn zoo hard niet meer, hij hoorde 't oudje zwaar ademhalen. Toen hij thuis kwam, zat 't gezin al aan tafel.

„Wat ben je laat,” begon Grootmoe, „wij zijn maar vast begonnen, de aardappels stonden al een poosje af.”

„Och ja, 'k ben met Jorisse opgelopen, die wordt ook oud, hoor! Hij is aan 't werk gegaan van morgen.” En Grootva vertelde hoe dát zoo geloopt was.

„Nou,” troostte Grootmoe, „wie weet, hoe gauw jij ook weer aan 't werk kan gaan. Moed houwen, Jan.”

„Maar 't kan lang duren ook, en dan . . .”

„Stil nou, Jan,” suste Grootmoe, „stil nou. Praat nou

zóó niet. 't Is toch buiten je schuld. Denk je, dat de Heere ons met de kinderen zou laten verhongeren? 'k Weet wel beter.” En, zacht voor zich uit, maar voor haar man duidelijk verstaanbaar, begon ze:

Al drukt het leed, al dreigt het lot,
Hij doet Zijn hulp verschijnen.

Dijkmans was heelemaal ontmoedigd. Op de fabriek zou hij wel nooit meer terugkomen, geloofde hij. De oudjes werden natuurlijk bedankt, als de staking weer opgeheven was. En toch zei hij telkens opnieuw tot Grootmoe: „'k Ga er maar weer 's op uit, vrouw, misschien kan ik wat verdienen.” Maar zoo gemakkelijk ging dit niet. Af en toe vroeg een der burens, of hij een paar mud cokes wilde halen aan de gasfabriek en daar kreeg hij dan een kleinigheid voor. En op marktdagen kon hij handkarren vol oude boeken wegbrengen. Die moesten van den handelaar in oude boeken bij Dijkmans in de straat naar 't Rozenplein gebracht worden. 't Was maar een klein eindje, maar de eigenaar betaalde hem royaal, vooral als hij goede zaken gemaakt had. Soms schoot er nog een extratje over ook. Maar er van leven konden ze toch niet. Ongemerkt sloop de armoe het huisje binnen.

Piet, die den toestand al goed begreep, vroeg altijd, zoodra hij uit school kwam: „Heeft Grootva al werk gevonden?” Maar 't antwoord luidde steeds: „Nee, kind, daar valt niet veel te verdienen, vooral nu er zoovéél menschen zonder werk zijn.”

„Was ik maar van school af,” dacht Piet, „ik zou maken, dat ik gauw geld thuisbracht. Na vieren zou 'k dat eigenlijk tòch wel kunnen,” peinsde hij verder. „Pakjes dragen? Maar dat levert weinig op. Lang wachten aan zoo'n station, soms voor niemendal. Boodschappen doen voor een winkel? Da's ook al niet veel gedaan. De meeste menschen hebben graag vóór vieren hun boodschappen thuis. 'k Weet nog één ding. Maar dat zal Grootmoe niet graag willen, denk ik. Toch maar 's vragen, wie weet....”

En hij begon: „Grootmoe, ik zou graag óók wat

verdienen, en nou wéét 'k wat. Frans, die naast me zit op school, loopt 's avonds met z'n vader mee kranten rond te brengen. En nou zou z'n oom zoo graag óók een jongen voor hulp hebben. 't Is, omdat de stad zich zoo uitbreidt, nou kan hij 't alleen niet af in de buitenwijken. En nou vroeg Frans, of dat niet wat voor mij was. 'k Heb gezegd, dat ik 't eerst aan u en Grootva zou vragen. Nou, maar u vindt 't natúúrlijk goed, hè en Grootva ook? Zal ik dan maar „ja” zeggen?”

Grootmoe aarzelde.

„De buitenwijken, nieuwe straten nog, waar 't zoo donker is 's avonds, waar 't nog niet eens overal geplaveid is,” zei ze bezorgd. „'k Weet niet, jongen. Was 't nou nog in de stad, maar die donkere uithoeken.”

„O, Grootmoe, Frans z'n oom is er toch bij en 'k weet zelf ook best den weg,” pleitte Piet.

„Nou, als Grootva 't dan goed vindt, geef ik ook toestemming.”

„Fijn,” lachte Piet. „En dan moet 'k 's Woensdags en 's Zaterdags de middag-editie rondbrengen.”

Den anderen morgen vertelde Piet aan z'n buurman in school, dat hij 't baantje wel wilde hebben.

ARME LENIE!

Heel aan 't eind van den Singel stond een prachtig heerenhuis. Daar woonde mijnheer Kruisdijk. Menigeen die er langs liep dacht onwillekeurig: 't Moet toch maar heerlijk zijn, in zoo'n mooi huis te wonen. Sommige menschen werden ontevreden en dachten: Waarom hebben die lui dáár 't zoo gemakkelijk, die moeten

wel gelukkig zijn! Ze hebben maar te bevelen en ze worden op hun wenken bediend. Maar als die ontevreden menschen het huis eens binnengegaan waren, de mooie marmeren trap op met den zachten looper, en ze hadden dan eens om den hoek van de deur links gekeken, dan zouden ze héél anders gesproken hebben. Ze zouden zeker gezegd hebben: „Hè, nee, hoor, dan ben ik liever maar een gewoon, eenvoudig werkman. Want gezondheid is toch nergens te koop.”

In die mooie, groote kamer achter de bewuste deur was voor 't raam een rustbed gemaakt. Daarop lag een bleek meisje van ongeveer tien jaar. Ze leed aan een heupziekte. Haar eene beentje moest gerekt worden, en nu was aan haar voet een band, die over een katrolletje liep, vastgemaakt. Aan 't uiteinde van dien band hing een zakje zand en een groot ijzeren gewicht. Maanden lag Lenie daar al. Ze leed vaak onduldbare pijn. Dan moest ze achterover liggen. 't Was voor de arme ouders vreeselijk, hun kind zóó te zien lijden. En ze konden haar niet helpen.

Maar als ze geen pijn had, mocht ze weleens even overeind zitten, met kussens in den rug. Dan kon ze op straat kijken. En dát vond ze heerlijk. 's Avonds kwam Moeder bij haar zitten, dat was óók heerlijk. En Vader bracht haar allerlei moois en lekkers mee, als hij op reis geweest was.

Want de ouders wilden 't haar op haar ziekbed zoo prettig mogelijk maken. Ze wisten, wat hun kleine meid, hun eenig kind nog wel, te wachten stond, als ze beter werd. Ze zou altijd kreupel blijven. De dagen vielen Lenie soms erg lang. Haar schoolvriendinnetjes kwamen haar in 't begin van haar ziek-zijn trouw bezoeken, maar 't duurde nu al zóó lang. De een vóór,

de ander na, bleef langzaam aan weg. Alleen Bets Harkema, die altijd naast haar zat, kwam nog geregeld. En dat vond Lenie echt gezellig. Vooral 's Woensdagsmiddags! Dan bleef Bets een poos. En leuk vertellen dat ze kon! Ze tooverde Lenie al, zodra ze begon, een glimlach op 't smalle gezichtje. 't Waren meest verhalen van school. Dan deed Lenie haar oogen toe en zag alles, wat Bets vertelde. Maar nog mooier en leuker waren de verhalen over Bets' kleine zusjes, de tweelingen Nan en Wil. Wat een typen dat toch waren! Die zetten nu letterlijk 't heele huis op stelten. En dan Dientje, die zoo brommen kon! Bets bootste haar stem zoo goed na: „Die kinderen toch tegeswoordig, een mensch kom' oogen en ooren te kort.”

Geen wonder, dat Lenie verlangend wachtte, tot het korte bescheiden belletje Bets aankondigde. Als 't heel stil was in huis, hoorde ze haar heldere stem: „Dag, Mijntje, mag ik naar boven gaan?” en Mijntjes: „Jawel, jongejuffrouw, gaat u maar. U weet den weg.”

Ja, dat was een heerlijke afwisseling voor de arme Lenie.

NOG NET BIJTIJDS.

Het jaar liep ten einde. De dagen werden al korter en korter. En koud dat 't toch was! Hè, het had toch zoo gevoren! Vandaag de laatste November al, zag Lenie op haar scheurkalender. Ze mocht, heerlijk met kussens gesteund, een half uurtje zitten. Vanmorgen had de dokter gezegd, dat ze zoo goed vooruit ging. Leuk, ginds op den Vliet waren ze aan 't schaatsenrijden.

Fijn, zoo te zwieren! O, kijk, daar viel er een op zijn neus! Maar hij was handig weer op ook. En die twee meisjes, die hand aan hand reden, wat konden ze keurig zwaaien! Gezellig, die drukte te zien. Lenie voelde zich háást gelukkig. Als ze nu ook eens gezond was! Maar de dokter vond haar nu al veel beter, wie weet, 't volgend jaar . . . .

Op de sloot langs 't huis speelden kleine jongens met sleden en sommigen krabbelden al op schaatsen. Die durfden nog niet op de groote-menschenbaan. Daar kwam wéér een troepje aan. Die gingen zeker ook baantje glijden. Lenie boog zich voorzichtig nòg meer naar 't raam. Wat hádden die jongens toch? Zag ze nu heusch goed, droegen ze een poesje? Wat gingen ze daarmee doen? Kijk, nou stapt er een op de sloot, met 't poesje onder den arm. Wat moet die poes nu toch op 't ijs! Lenie rekte haar hals zoover ze kon en — o, hoe afschuwelijk, die jongens, die akelige, laffe jongens gingen dat arme poesje verdrinken.

Ginds was een wak in 't ijs, daar liepen ze immers heen? Zou ze om Mijntje bellen? Maar kijk nou, daar gaat wéér een jongen 't ijs op. Een jongen met een heelen stapel kranten nog wel. Moet die ook een handje helpen? Hè, hoe vreeselijk, zóóveel wreedaards tegenover één hulpeloos diertje.

Toch maar even bellen, besloot ze.

En toen Mijntje op dat driftige bellen vlug verscheen, begon Lenie:

„Och, Mijntje, die jongens, kijk, ginds — zie je 't goed? — nou, die hebben een poesje, dat willen ze verdrinken. Toe, ga er even heen, hè?”

„Dan zal 'k „effen” een schoon schort voor doen, want deze ziet er niet erg zindelijk uit.”

„Ga zóó maar, Mijntje, anders is 't poesje dood. En breng je 't dan mee?”

Mijntje beloofde het. Ze haastte zich achter bij de sloot te komen en was spoedig bij de plaats des onheils. Maar wat ze nou zag! Een gevecht van heb-ik-jou-daar! „Ho, ho,” schreeuwde Mijntje, boven 't geblêr der jongens uit, „wat is hiér aan de hand? En waar is die poes gebleven, die jullie daarnet bij je droegen?”

Opeens werd 't stil. En daar zag ze 't arme beestje zitten, tegen den slootkant aan, bibberend van kou en nat. „Stakkerd” was al, wat Mijntje zei. Ze wilde 't beestje opnemen van den kouden ijsvloer, maar 't kromp heelemaal doodsbang in elkaar. Een oogenblik stonden de jongens erg bedremmeld. Maar de grootste jongen, de aanvoerder der boosdoeners, die eens wilde toonen, dat hij niet bang was, begon brutaal:

„Wat heb jij daarmee te maken? 't Is jouw kat tòch niet?”

Voordat Mijntje een antwoord klaar had, schreeuwde de krantenjongen: „De jouwe nog veel minder.”

„Steekneuzen,” mompelde de ander.

„Wat zeg je daar?” en Piet Dijkmans (want hij was het) gooide driftig zijn pak kranten, dat hij tot nu toe stevig vastgehouden had, op 't ijs en zette zich in postuur om te vechten. Mijntje, die van 't heele zaakje eigenlijk zoo goed als niets begreep, trachtte te sussen.

„Kom, jô,” en ze greep Piet bij zijn schouder, „kom, wees wijzer, niet vechten.” En toen meelijdend: „Is 't beestje van jou?”

Piet rukte zich los. „Ik wil 't niet, ik kán 't niet zien,” schreeuwde hij, „'t zal niet gebeuren. 'k Haal het er toch weer uit. 't Zijn gemeenerds, alle vier.”

„Wát? Durf dat nog nog eens te zeggen, arm krantenjong, dúrf 's! Weet je wat jij ben', hè?" De groote jongen drong dicht op Piet aan.

„Niet zoo laag als jij," schreeuwde Piet, „al heb-ie

dan een fijn pak an Maar 'k ben niet bang voor je, kom maar op!"

Dat was echter de bedoeling niet van den ander. Wél durfde hij een onschuldig diertje dood te martelen, maar vechten met een sterken jongen zooals die Piet — dát wou hij liever niet.

„Vooruit, Kees,” hitsten de drie kameraden, „vooruit, pak ân, jo! Leg 'm neer bij z'n poessie, dien bemoeial. Hè, Keessie durf' niet.” En toen Kees nog geen aanstalten maakte, begonnen ze weer: „Zeg, je laat je toch door zoo'n schooiersjong niet uitjouwen? Pak ân dan toch!”

Kees, die veel liever niet met de vuisten van zijn tegenstander kennis maakte, zag er wel tegen op om door zijn makkers als een lafaard nagewezen te worden. Morgen zou de heele klas 't weten, als hij terugtrok.

„Nou, wat wil je?” vroeg Piet, uiterlijk kalm, maar inwendig kokende van drift. „Durf je niet, mij ook goed.”

„Ha, ha,” lachten Kees' vrienden, „Kees is bang voor een schooier.”

Maar nu werd Kees ook nijdig. „Dat zal je dan zien,” schreeuwde hij, en meteen vloog hij op Piet af, die, hierop niet verdacht, zijn evenwicht verloor en op het ijs neersmakte.

„Dáár, dáár, dáár,” beukten de vuisten op Piets schouders, op zijn rug, op zijn hoofd, en Kees siste: „Is 't genoeg, schooier?”

„Mooi zoo, Kees,” porden de jongens weer aan, „geef 'm nog wat.” Maar Piet liet zich niet ongestraft afranselen. Zoodra hij kans zag, was hij in een oogenblik op de been, greep Kees in den nek, en deze lag op zijn beurt op den gladden vloer, terwijl Piet hem gevoelig de les las. „Hier, kattenbeul, da's voor jou, en da's nõg wat voor je schelden. Heb-ie nog wat in te brengen?”

Terwijl Piet zijn kwelgeest met de vuist bewerkte en deze rukte, sloeg, schold en vloekte om los te komen, stond Mijntje het tooneel hoofdschuddend aan te zien. „'t Is wat moois,” mopperde ze, „daar moet ik

nou voor uit mijn werk loopen. Ik sta hier kou te lijen en die apen van jongens vechten, dat 't schande is. 't Is jullie schuld," en ze wees naar het edel drietal, dat zich vermaakte ten koste van hun spartelenden makker, die tevergeefs trachtte overeind te krabbelen en de gekste bokkesprongen maakte. „Jullie hebben ze opgehitst.”

„Welnou, dat gaat jou toch niet ân,” zei een brutaal.

„Ook al zoo'n steekneus,” bromde een ander. „Ga jij naar je keuken terug, als 't je verveelt.”

„Hoor háár nou,” jouwde de derde, „ze zéft wat.”

Maar geen der drie stak een hand uit om den nog steeds worstelenden Kees uit de handen van Piet te redden. Wel smoesden ze zoo'n beetje met elkaar en op een gegeven oogenblik — daar greep er een naar de kranten, die daar nog altijd lagen, en voordat Mijntje het kon beletten, had hij er zich van meester gemaakt.

„Geef hier,” riep Mijntje verschrikt, „geef dadelijk hier.” Maar plagerig-lachend en telkens omkijkend liepen de jongens op een draf weg. Mijntje kon er niets aan doen, die jongens liepen immers veel vlugger dan zij.

„Zeg,” schreeuwde ze zoo hard ze kon en trok Piet bij de mouw, „je kranten zijn weg.... Die jongens hebben ze.... ze zijn er mee van door.”

Piet liet dadelijk zijn slachtoffer los, dat zich, zoo goed en zoo kwaad het ging (want Kees had nogal wat blauwe plekken en builen opgelopen) uit de voeten maakte.

„Wat, zijn ze weg?” Piet keek snel rond op 't ijs. „O, verschrikkelijk, allemáál weg! 'k Ga ze na, 'k moet ze terug,” was zijn eerste gedachte en hij zette 't op een loopen. Maar de jongens, die hem zagen aankomen,

maakten wel dat ze een heel eind voorbleven en eindelijk moest Piet het opgeven. 't Was maar goed, dat Grootmoeder niet hoorde, hoe Piet zijn vijanden een aantal verwenschingen nazond. „Als ik ze vandaag of morgen tegenkom, dan zàl ik ze,” mompelde hij. „Wacht maar, ze zijn nog niet van mij af.” En terwijl hij terug liep, zon hij op wraak. Maar toen opeens dacht hij weer aan zijn groot verlies. Wat zouden ze op het bureau van „de Nieuwsbode” toch wel zeggen? Hij zou wel een standje krijgen, of misschien, 't was haast niet in te denken — misschien werd hij wel weggestuurd. O, als dàt maar niet gebeurde! Ze waren thuis zoo blij met zijn verdienste!

„Heb-ie ze niet terug?” klonk eensklaps Mijntjes stem. „Nee zeker? Ze waren al te ver weg, hè?”

Nou, 'k heb nog effen op je gewacht, 'k wou den afloop graag weten, zie je. Jammer van die kranten. Kèn je die jongens?” En toen Piet kortaf „neen” knikte, ging de spraakzame Mijntje voort: „Da's jammer, anders had je 't àn kunnen geven bij de politie. 't Komt toch altijd uit: Dierenplagers, menschenplagers!” Terwijl Mijntje aan haar verontwaardiging lucht gaf, liep Piet al maar te denken aan wat hem waarschijnlijk wachtte.

„En wat doe je nou?” vroeg Mijntje goedig.

„'k Weet niet,” zei Piet schouderchokkend.

„D'r zal wel een schrobbeering voor je opzitten.” En terwijl ze Piets eenvoudige kleeren en zijn gestopte kousen bekeek, vroeg ze weer, heel niet uit het veld geslagen door zijn stiltwijgendheid: „'n Groot huishouën bij jullie?”

„Met z'n vieren,” kwam er stug uit.

„O, dat gaat dan nogal, 'k dacht dat er soms veel kinderen . . . .”

„Grootva staakt . . . .”

„Zóó, mijn broer ook, dan is je Grootvader zeker op een metaalfabriek. En is hij niet in den „bond”?”

„Nee,” knikte Piet.

„Nou, maar dan begrijp ik er alles van,” zei Mijntje meewarig. „Dan kunnen ze thuis gebruiken, wat jij verdient, hè. 't Is toch wat.” En stilstaande voor 't heerenhuis, vroeg ze nog even, op 't poesje wijzende, dat zich koesterde in Mijntjes arm: „Neem jij 't mee, of . . . .”

„Ja,” viel Piet haar in de rede, „mijn zusje zal 't zoo prettig vinden, als ze een poesje krijgt.”

„Nou, dag jongen!” Mijntje was de deur al in. Piet kwam even aan zijn pet en ging met een bezwaard hart naar huis.

Intusschen wachtte Lenie nieuwsgierig op den afloop van 't geval. „Wat blijft Mijntje lang weg,” zei ze bij zich zelf. Daar wás ze eindelijk, maar — zonder poesje.

„Waar is 't nou, hébben ze 't verdronken?” hijgde Lenie.

„Nee, nee,” was 't kalme antwoord. En toen begon Mijntje alles te vertellen. „'t Is in goede handen, want 't leek een beste jongen,” besloot Mijntje haar verhaal. „Na 't verlies van zijn kranten kon ik hem toch moeilijk dat poesje vragen, hè?” Nu, dat moest Lenie toegeven.

Een oogenblik later lag ze weer alleen, ze dacht nergens anders aan dan aan dien armen krantenjongen. En toen Moeder 't licht kwam opsteken en met een handwerkje bij Lenie's bed zitten, vertelde 't kind in geuren en kleuren wat er op 't ijs gebeurd was. Moeder luisterde en zei eindelijk: „Hè, wat mooi van dien jongen. Jammer van die kranten, dit is een heele schadepost voor zoo'n gezin. En dat durft tegen vier jongens partij

te trekken voor een poesje! Vind je 't niet kranig, Zus?"

Lenie lag weer stil. Toen zei ze opeens:

„Bets is er niet geweest vanmiddag. Zeker schaatsen-gereden, denkt u ook niet?"

Ja, Moeder dacht het ook wel. Ze zei: „Bets zal morgen wel komen." Maar vréemd vond ze het toch. Bets sloeg geen Woensdagmiddag over.

NOG MEER ZORGEN.

't Begon al donker te worden, toen Piet thuiskwam. Op zijn schellen werd boven aan het trapkoord getrokken en Piet stapte vlug met een: „Ik ben 't, Grootmoe," de trap op.

„Bèn je daar al?" was de verwonderde uitroep. „Da's vroeg, jongen. We zaten nog wat te schemeren, Elsje en ik, maar nou zal ik het licht toch opsteken." Grootmoe liet 't gordijn vallen en 't volgende oogenblik stond Piet in 't volle licht. „Ziezoo," grapte Grootmoe, „nou kunnen we zien, wat we zeggen."

„Miauw" klonk 't zacht en Piet haalde van onder zijn jas de kleine drenkeling te voorschijn.

„Maar wat heb je dáár nou? Een poes? Jongen toch," en Grootmoe's stem klonk zacht verwijtend, „hoe kom je daar nou toch toe. We hebben 't zelf zoo schraaltjes, melk komt er haast niet in huis, twee dubbeltjes een liter, dat kan Bruin niet trekken. En zoo'n klein ding moet van de melk groeien." Terwijl Elsje 't diertje, dat Piet op den grond zette en schuw om zich heen keek, begon te streelen, zag Grootmoe opeens, hoe bleek de jongen er uitzag.

„Is t'r wat," klonk 't bezorgd, „je zegt zoo weinig, Piet."

„O, Grootmoe," snikte Piet 't plotseling uit, „ik .... ik .... ik heb .... die jongens ...."

't Vrouwtje haalde gauw een kopje water uit 't keukentje. „Hier, drink maar 's," zei ze, hoofdschuddend. Elsje zat nog steeds op den vloer, keek van den een naar den ander. Ze begreep er niets van, de kleine meid. Ze veegde telkens haar handjes af aan haar schoone witte schort, want dat poesje had zulke natte haren. „'t Is heelemaal nat," riep ze, „voel u 's, Grootmoe, hoe èrg."

„Ja kindje, dadelijk," zei de oude vrouw, „eerst zal ik Piet 's wat warmes te drinken geven. Je lust wel een kopje thee, hè Piet?"

„Asjeblijft," was 't antwoord. En toen Piet zijn kopje leeg had, begon hij uit zich zelf te vertellen, al zijn droevlg wedervaren.

Grootmoe luisterde met aandacht en had allerlei uitroepen onder het verhaal door:

„Wel, wel, wat 'n slechte jongens, — maar was er dan nergens in de buurt een politieagent, — och, och, 't stomme dier."

Maar toen Piet vertelde, hoe zijn kranten in handen van de deugnieten gevallen waren, kwamen er àl meer rimpels in Grootmoe's voorhoofd. En haar stem beefde, toen ze zei: „O, o, wat een ramp is dát nou toch! Och, wat loopt alles ons tegen! En wat zal Grootva er wel van zeggen!"

„Nou, maar ik kon 't beest daar niet zien martelen. U zou nèt als ik gedaan hebben en Grootva ook," verzekerde Piet.

„Nou ja, maar .... zoo'n schadepost," hernam

Grootmoe. „Al die dure kranten weg. Waar betalen we die van?”

„'k Weet niet,” zei Piet schouderophalend. Toen werd het stil in het kamertje. Alleen het eentonige tikken der oude huisklok werd gehoord en het spinnen van de poes, die, nu ze een plaatsje dicht bij de kachel gevonden had, zich heelemaal op haar gemak gevoelde. Kleine Els vond de stilte onaangenaam. Daarom kroop ze bij 't poesje en fluisterde het allerlei lieve naampjes in 't oor, terwijl ze 't beestje over zijn rug streelde. Poes, hiervan gediend, ging hoe langer hoe luider spinnen. „Je bent een mooi poesje,” zei het kind zacht, „ik wou, dat je bij ons mocht blijven. Maar het kan niet, hè Grootmoe?”

„Wat kan niet?” Grootmoe schrok uit haar gepeins op.

„Dat het poesje bij ons blijft.”

„Nee, 'k denk van niet. Vannacht natuurlijk wél, 'k zou het stomme dier in die kou niet graag buiten zetten, maar blijven . . . voorgoed . . . nee, dat gaat niet.”

En zoo dacht Grootva, die 't eerste deel van het verhaal te hooren kreeg bij zijn thuiskomst, er ook over.

„Natuurlijk houën we het dier niet, als je een beest hebt, moet je er goed voor zijn en we hebben het nou zelf kwaad genoeg,” besloot hij, kortaf.

„Nou Piet, vertel Grootva ook maar, wat er met de kranten gebeurd is,” begon Grootmoe zacht.

„Met de kranten?” vroeg de oude man nieuwsgierig.

En toen Piet nog aarzelde, niet durfde, omdat Grootva wel héél boos zou zijn, vertelde Grootmoe in zijn plaats: „Die ruwe jongens hebben hem al zijn kranten afgenomen.”

„Wát zeg je daar?” Grootva stooft driftig op. „Al zijn kranten wég? En nou zitten de menschen te wachten op jou en jij kijkt net, of het je geen zier kan schelen. Wel, wel, wel, 't is toch wat te zeggen. Zoo'n jongen, je zou 'm . . . .”

„Stil nou maar, Jan,” suste Grootmoe, „'t is nou eenmaal gebeurd. Piet moet maar gauw naar den uitgever van „*de Nieuwsbode*” gaan, en de zaak vertellen. Misschien mag hij dan toch nog wel blijven loopen met de kranten. Als jij 's met hem meeding, Jan! Jij kan beter met zoo'n mijnheer praten dan Piet.”

„Daar heb ik anders weinig zin in,” bromde Dijkmans. „Ik kan er voor opdraaien, als zoo'n jongen niet op zijn zaken past. En zulk lekker weer is het niet.”

„Och, Jan, 'k zou het maar doen,” smeekte Grootmoe.

„Nou, vooruit, als jij 't zoo graag wilt. Dan de jas maar weer an!”

Een oogenblik later stapten Dijkmans en zijn kleinzoon de deur uit, naar 't bureau van „*de Nieuwsbode*”.

Grootmoeder haalde zuchtend onder uit de kast een mandje met kapotte kousen en begon hier en daar de gaten dicht te stoppen. De stopnaald ging op en neer, eerst een eindje vóór 't gat, dan een eind overslaan, waar 't stuk was, en dan weer een eindje op en neer aan den anderen kant van het gat. Maar vanavond was ze lang zoo ijverig niet als anders. Telkens rustten haar handen even, dan dacht ze weer aan al de tegenslagen, die het gezin troffen. Nu dát weer vandaag. En Piet zijn baantje zoo goed als zeker kwijt! Die verdienste ook weer weg!

Een traan viel op de kous, maar gelukkig zag Elsje het niet. Nou was het toch al zoo lang tobben. Jan

ging elken dag hier vragen, dáár kijken, of er wat te verdienen viel. Maar het werk lag nergens opgeschept. Alleen de Joodsche boekenkoopman had nogal eens wat voor hem te doen. Vanmorgen was hij een paar vrachtjes gebruikte boeken bij studenten wezen halen en Sam (zoo heette de koopman) had hem, glunderlachend, een gulden extra in de hand gestopt.

„Ik ghoëie zhaken, jij ghoëie zhaken,” had hij Jan eerlijk opgebiecht. 't Was gauw verdiend geweest. En Setje, Sam's vrouw, had hem voor de kinderen een groot stuk gebak meegegeven.

Ze waren wèl goed, die menschen.

Maar zoo'n buitenkansje kwam zelden voor. En nu moest die dag zóó eindigen! 't Was toch wel erg, wel héél erg. En ze had toch zóó op den Heere vertrouwd. „Jan,” had ze altijd gezegd, „je zult zien, jongen, dat de Heere ons niet aan ons lot overlaten zal.” En nu? Leek het niet, of haar bidden vruchteloos was? Verhoorde God haar voortdurend gebed? „O, Heere,” bad ze stilletjes voor zich uit, „nu weten we geen raad meer. We zitten zoo in moeilijkheden, wil ons toch helpen, Heere!”

Hè, was 't niet net, of ze Piet dat versje hoorde opzeggen: Al drukt het leed, al dreigt het lot, Hij doet Zijn hulp verschijnen? Zou de Heere nu toch nog . . .

Dijkmans liep intusschen, huiverend in zijn dikke jas, naast Piet de straten door.

„Hier is 't,” zei hij somber, terwijl hij voor een groot kantoor stilhield. Samen stapten ze naar binnen, waar Grootva op het: Wat is er van uw dienst, beleefd vroeg om mijnheer even te mogen spreken. De bediende keek den ouden man en den krantenjongen aan met

een gezicht van: „Zeker iets niet in den haak met dat jong.” 't Volgende oogenblik stond Dijkmans tegenover „mijnheer zelf”.

„Zoo, zoo,” zei mijnheer op strengen toon, nadat Grootva verteld had, hoe alles precies gebeurd was,

„dat is zoo mooi niet, jongen! Hoeveel kranten waren het wel?”

„Ik denk wel.... dat er.... ja mijnheer, zoo tenaastenbij denk ik twintig,” was Piets antwoord.

„Nou jongen,” vervolgde mijnheer, „k zal 'tvoor dezen keer nog eens door de vingers zien, hier zijn andere kranten, en” voegde hij er streng bij: „gauw bij de menschen bezorgen, hoor. Als de wind er mee weg!”

„Jawel, mijnheer,” zei Piet, die zich maar niet kon begrijpen, dat 't zoo goed afliep. Hij groette mijnheer beleefd, mompelde iets van dank en draafde wat hij kon naar de buitenwijken. Grootva stond nog in het kamertje bij mijnheer. En Grootva vreesde, dat mijnheer nù over de schade zou spreken. Maar wat was hij verbaasd en dankbaar tevens, toen mijnheer zei:
 „Dijkmans, die jongen schijnt een goed hart te hebben.

En hij is eerlijk, dát is me wel wat waard. Ik heb al zooveel meegemaakt met oneerlijke krantenjongens, dat ik dit maar voor ongedaan zal houden. Maar je begrijpt, hè, oppassen, dat het niet wéér voorkomt.”

Dijkmans was bedremmeld. „Zeker, mijnheer, zeker, 't mag niet wéér gebeuren, dat zou te bar worden. En mag ik mijnheer dan duizendmaal bedanken?”

„In orde hoor, Dijkmans.”

„Goeien avond, mijnheer.”

„Goeien avond.”

„Wat een uitkomst,” prevelde Grootmoe, toen haar man haar den gunstigen afloop meedeelde. Daar had ze nou zóó tegen op gezien. En nou had de Heere zoo gezorgd.

„Jan, 't komt van Boven,” zei 't oudje blij.

Grootva bevestigde het: „'k Geloof het ook, vrouw,” zei hij.

Dien avond knielde Piet als naar gewoonte op het koude zolderkamertje vóór zijn ledikant en bad: „Lieve Heer, wij zijn allemaal zoo blij, dat ik niet weggejaagd ben en wij danken U daarvoor. Amen.”

EINDELIJK UITKOMST?

„Dag Lenie.”

Hè, was Bets daar? Lenie had haar niet eens hooren komen. Ze had een poosje liggen droomen met de oogen wijd-open, dat deed ze wel meer. Dan verbeeldde ze zich, dat ze heelemaal beter was, en dat ze weer stoeien en ravotten kon net als vroeger.

„Dag Bets! Wat leuk zeg, dat je komt! We dachten het wel, omdat je er gisteren niet geweest bent! Ben je naar 't ijs geweest?”

„Ik? O nee,” zei Bets zacht. Toen liet ze er haastig op volgen: „Nan is zoo ziek.”

„Nan?” vroeg Lenie verschrikt. „Wat scheelt ze?”

„'k Weet niet,” antwoordde Bets schouderophalend.

En zuchtend voegde ze er bij: „Hè, wat een dag was dat gisteren!”

„Is ze zoo opeens ziek geworden?”

„Ja, Dinsdagavond zag ze zoo vuurrood en ze klaagde over kou. Moe, 'k zou wel in de kachel willen kruipen, zei ze. Toen is ze vroeg naar bed gegaan, warm onder de dekens. Maar gisteren, toen ik om twaalf uur thuis kwam, was 't veel erger. We hebben den dokter gehaald en die zei: 'k Weet niet, wat het worden kan. Pa en Moe zijn bang voor longontsteking.”

„O, hoe erg,” zuchtte Lenie. „Longontsteking is zoo gevaarlijk. Die arme Nan!”

„En ze ijldede den heelen dag toch zoo,” ging Bets voort. „Dat is akelig om te hooren. Zeg, en je weet wel, dat we zoo'n aardig poesje hadden, zoo'n grijsje? Nou, dat was de lieveling van Nan. Ze speelde er altijd mee, en als het in de houtloodsen van Pa rondliep, zocht Nan net zoo lang, en riep ze geduldig, tot 't poesje miauwende naar haar toekwam. In heldere oogenblikken vroeg ze telkens: Mag Grijsje bij me komen? En dan zetten we 't poesje naast haar in 't ledikantje. Maar gistermiddag was Grijsje weg. Ik heb met Dientje alles afgezocht, aan de knechts in de loodsen gevraagd, om 't huis heen geloopt, al roepende: Poes, poes, poes, maar Grijsje kwam niet . . .”

„En heb je ze nou terug?” viel Lenie haar in de rede.

„Nee,” knikte Bets treurig, „we hebben haar niet gevonden. 't Spijt me toch zoo, want . . .”

„O, maar dan weet ik 't misschien, was 't zóó groot?” en Lenie hield de handen een eindje van elkaar.

„Ja,” knikte Bets, verwonderd dat Lenie háár poesje

wist te vinden. Lenie, die altijd op haar kamer bleef.

„Wacht dan maar 's!” Lenie belde en Mijntje verscheen. En Mijntje moest vertellen alles, wat er den vorigen dag gebeurd was.

„Zie je wel,” juichte Lenie, „dat was stellig jullie Grijsje. Nou maar, dan krijg je het wel terug. Die jongen is natuurlijk gauw genoeg te vinden.” Bets, die eerst heel stil geweest was, herkreeg haar gewone levendigheid.

„'t Is een jongen, die „de Nieuwsbode” rondbrengt; ouwers schijnt hij niet te hebben, hij sprak van zijn grootouwers, meer weet ik er niet van,” zei Mijntje.

„O, maar dan ga ik dadelijk vragen naar het adres van dien jongen. Dat weten ze natuurlijk aan het krantenbureau wel.” En opstaande, voegde ze er bij: „Morgen hoop ik je den uitslag te vertellen na schooltijd.”

Bets nam vlug afscheid, en bonsde beneden in de gang tegen mevrouw Kruisdijk aan.

„Gà je alweer, Bets,” vroeg mevrouw verwonderd, „heb je zoo'n haast vanmiddag?”

„Ja mevrouw,” zei Bets gejaagd, „Lenie zal u alles wel vertellen, 'k ga nu maar gauw, anders is het misschien te laat. Dag mevrouw.”

„Dag Bets, je hebt je mantel nog niet dicht en 't is vinnig koud,” riep mevrouw haar bezorgd na. Maar 't meisje was al buiten, en liep op een holletje. 't Kon nog net voor etenstijd, maar dan ook loopen, wat ze kon. Daar had je gelukkig het bureau van „de Nieuwsbode” al. Hè, wat hijgde ze. Ze was heelemaal buiten adem. Ze kreeg pijn in de zij van het loopen.

Dezelfde bediende, die den vorigen dag Dijkmans en Piet had te woord gestaan, lichtte nu ook Bets in, nadat hij 't adres eerst aan den patroon had gevraagd.

En toen Bets hem vriendelijk dankte, en vlug weer op straat was, mompelde de bediende: „D'r is wat met dat jòchie, nou weet ik zeker, dat het iets bijzonders is.” Maar wát het was, bleef hem een raadsel.

Bets liep weer wat ze kon. Ver was 't gelukkig niet, ze kon er nog wel even heengaan. Daar was 't plein al, dan nog een eind rechthout, nu linksaf . . . . Hoe was het ook, o, ja, Dijkmans, no. 47 boven. Hier, geloof ik, ja, hoor . . . .

Bets belde. De deur ging open, boven riep een stem: „Wie is daar?”

„O, eh, eh, (Bets wist niet, of ze met een vrouw of een man te doen had, want 't was erg donker) kunt u me ook zeggen, of hier een jongen woont, die gisteren een poesje gevonden heeft?”

„Jawel, juffrouw, dan ben u hier terecht. Kom u d'r maar even in. Gaat u de trap maar op. Voorzichtig hoor, 't is donker. Kan u zien? En nou hierheen.” Bets overzag in een oogenblik 't vertrekje en zijn bewoners. Dát was zeker de bewuste jongen en die oude man de grootvader en . . . .

„Kom eens even hier, Elsje,” klonk Grootmoe's stem vriendelijk. Een gestommel op den vloer, daar stond Elsje, die met de poes had zitten spelen, met haar schat in de armen vóór Bets.

„O, 't is Grijsje.” Bets strekte blij haar handen naar 't beestje uit, maar de kleine meid klemde 't krampachtig tegen zich aan.

„Kom,” bestrafte Grootmoe, „'t is de juffrouw d'r poesje en nou komt ze 't weer halen. Geef 't nou gauw aan de juffrouw.”

„Toe,” smeekte nu ook Bets, „mag ik het hebben, dan zal ik zorgen, dat je een ander lief poesje krijgt.”

„Och, nee, juffrouw,” zei Grootmoe, „we hadden het toch weggegeven, als we er een goed thuis voor geweten hadden, 't is nou zoo plezierig, dat zooveel als de eigenaar het terug krijgt.”

„Ja, ziet u,” zei Bets, „'t is vooral voor mijn zusje zoo heerlijk, dat ik het terug breng. Ze is ziek en ze roept aldoor om Grijsje. Ik ben zoo blij dat hij (en ze

wees op Piet) het van die nare jongens afgenomen heeft.” Piet kreeg een kleur en Grootva, die nog geen woord gezegd had, riep verwonderd uit: „Weet u dat dan?”

„Ja, ja, 'k weet het heele verhaal,” zei Bets lachend. En in korte woorden vertelde ze, hoe dat kòn.

Grootmoe schudde meelijdend 't hoofd, toen Bets over Nan begon en ze zei: „Och, maak u het arme kleintje maar gauw blij, hoor! Piet, dan moest jij het

onder je jas dragen, dan heeft 't diertje geen kou en 't stáát toch ook niet voor de juffrouw."

„Hè, ja, wil je dat?" zei Bets blij.

Elsje moest eerst 't poesje nog eens knuffelen, ze streefde het voor de laatste maal en gaf het toen aan Piet, die weldra naast Bets voortliep. Onderweg moest hij vertellen, hoe alles eigenlijk precís gebeurd was, en of hij een erg standje had gehad, om het verlies van al die kranten. En toen ze bij het huis van Bets kwamen, zei ze: „Dáár woon ik, zeg, geef mij 't poesje nou maar. Nee, niet weggaan, nou moet je even binnenkomen."

Bets draafde de lange gang door en Piet, die op de breede vloeremat was blijven staan, zijn pet tusschen de vingers ronddraaiend, hoorde binnen druk praten, veel stemmen door elkaar. Toen opeens ging de deur open, en een dame wenkte Piet.

„Kom maar binnen," riep ze vriendelijk, „je moet daar niet blijven staan, 't is veel te koud."

En toen hij er was, in de heerlijk verwarmde huiskamer, en hem een stoel werd bijgeschoven, moest hij nóg eens vertellen. Maar dat was niet gemakkelijk. Nu viel de een, dan de ander hem in de rede. Over de kranten zweeg hij. Maar Bets riep opeens vol vuur: „Dat is voor óns 't voornaamste, Moe, want Grijsje is terug, maar nou zal ik eens vertellen, wat voor hèm 't voornaamste was." En toen Bets met haar verhaal klaar was, zei mevrouw: „Piet, ik vind het heel flink van je, hoor! Kijk eens, dit wil je zeker wel van ons aannemen, hè?"

Piet aarzelde.

„Toe, neem 't gerust," drong mevrouw vriendelijk aan, „je doet er ons een groot plezier mee. Want we zijn toch allemaal zoo blij, dat Grijsje terug is. Onze

kleine meid is daar straks wakker geworden zonder koorts. En de dokter vond dit een heel goed teeken. Maar toen ze vroeg, of we 't poesje boven wilden brengen, kon ik aan haar verzoek natuurlijk niet voldoen. Je weet niet hoe vreeselijk naar ik dat vond. En nu is alles weer zoo goed. Daarom moet je me dat genoegen doen en dit als een bewijs van onze dankbaarheid aannemen."

„Dank u dan wel, mevrouw,” en Piet knoopte den blanken rijksdaalder in een punt van zijn zakdoek. „Wat zou Grootmoe daar toch wel voor kunnen koopen,” dacht hij opeens blij. De kamerdeur ging open.

„Pa, Pa, Grijsje is terug,” riep Bets opgewonden, terwijl ze op Piet wees.

„Zoo,” zei Pa glimlachend, en Piet bedacht, dat hij nóg wel eens aan 't vertellen zou moeten. Maar Pa scheen er niet zoo diep op in te gaan.

„Wel, wel, (hij wreef zich vergenoegd in de handen) is 't kleine ding terug? Dat doet me plezier.” En toen Piet op wou staan, voegde Pa er bij: „Ga nog eens even zitten. Jij heet Piet hoor ik. Hoe nog meer? Zoo, Piet Dijkmans. En wat doet je vader?”

Piet, die nu met mijnheer alleen zat in de kamer (mevrouw en de kinderen waren met Grijsje naar Nan gegaan) vertelde, dat hij en zijn zusje weezen waren, en van Grootva, die zonder werk was en hoe Grootmoe tobben moest om geen schulden te maken.

„Nou Piet, dat is heel erg,” vond mijnheer. „Ja, die staking wéét wat. De vrouwen en kinderen zitten er 't hardst mee.” En hij dàcht: „Jammer van zoo'n net gezin, dat zóó tobben moet. Kon ik dien grootvader maar aan werk helpen.” Maar zóó druk was 't niet in den houthandel op 't oogenblik. Toch zou hij zijn best

eens doen, die jongen beviel hem wel, als die grootvader zóó was! Na een kleine pauze zei hij: „Hoor's Piet, beloven kan ik nog niets, maar ik zal mijn best doen voor je grootvader. 't Komt er zeker niet op aan, wát voor werk 't is, hè?’

„O, nee, mijnheer,” en Piet zijn gezicht verhelderde bij dat prettige vooruitzicht. „Grootva pakt alles aan, wat er te doen valt. Op marktdag is hij, zoolang de staking nu al duurt, bij Sam, die in oude boeken handelt. Tweemaal heeft Grootva een koetsvrachtje gehad bij een trouwpartij en een enkele maal bij een begrafenis. 'k Weet zeker, dat ze thuis erg blij zouden zijn, als u . . . .”

„Ja, maar zoo ver is 't nog niet,” viel mijnheer hem haastig in de rede, „maak je grootouders nog maar niet blij met een doode mees. Geef me je adres maar. Ziezoo, dat staat er. 'k Zeg nog ééns: 'k Zal m'n best voor jullie doen. 'k Hoop heel gauw wat voor je grootvader gevonden te hebben. Tot ziens dan, Piet.”

En Piet, erg zenuwachtig en een beetje bedeesd, vergat heelemaal om mijnheer te bedanken. Eerst, toen hij weer op straat was en de frissche kou hem tot zichzelf deed komen, dacht hij daar met schrik aan. En toch! . . . . Nee, ongerust kon hij zich niet maken nu die vriendelijke mevrouw hem een rijksdaalder gegeven had en mijnheer zou misschien . . . . Stil, daarover nu maar niet denken, nergens op rekenen! Dat zou al te mooi zijn. Maar als 't toch eens waar was, wat zouden ze dan uit den brand zijn. Al denkende en luchtkasteelen bouwende, kwam Piet thuis. Grootmoe hoorde al dadelijk een vroolijke stem onder aan de trap en ze zág twee blijde oogen . . . . Toen duwde Piet den losgemaakten rijksdaalder in Grootmoe's hand, en voordat de goede vrouw

kon vragen, begon Piet te vertellen. De grootouders en Elsje luisterden met alle aandacht. „Ze wonen in dat mooie huis bij die groote houtloodsen, Harkema heeten ze, en ik ben in zoo'n mooie kamer geweest en ik moest alles vertellen en dat (hier wees hij naar Grootmoe, die nog steeds met dat mooie geldstuk in de hand zat) kreeg ik van mevrouw. O, Grootmoe, 't zijn zulke aardige menschen. Mijnheer ook, die heeft ons adres opgeschreven, en misschien komt-ie wel eens aan binnenkort. Hij zal eens uitkijken naar werk voor Grootva.”

„Wát zeg je, jongen,” en de oude man raakte in vuur, „werk, zei je dat?”

„Ja, misschien, zèker kon hij niets beloven. Binnenkort hooren we wel wel hoe of wat.”

„O, zoo,” mompelde Grootva en Grootmoe knikte Piet vriendelijk toe. „Jongen, 't moest eens waar zijn,” glimlachte ze. En zachtjes voegde ze er bij: „Zou God nu eindelijk uitkomst geven?”

't Leven ging weer zijn gewonen gang.

Grootva was er elken dag op uit, om te trachten, iets te verdienen en Piet bracht trouw na schooltijd de kranten rond. St. Nicolaas was voorbij en nòg had mijnheer Harkema niets van zich laten hooren.

„Och, da's natuurlijk mis,” had Dijkmans mistroostig gezegd, toen zijn vrouw er over begonnen was.

„Nou ja, maar 't gaat niet in één dag,” troostte Grootmoe, „hoe lang heb je nou zelf al niet je best gedaan. Dag in, dag uit en toch meestal onverrichter zake. 't Kan nog best, dat . . .”

„Mensch, wees wijzer,” viel Grootva een beetje ruw uit, „ja, zoo'n mijnheer zal er over praktizeeren, dat

wij van dag tot dag achteruitgaan. Wil ik je eens wat vertellen? Die man is ons allang vergeten."

„'t Kan zijn," zuchtte Grootmoe. En verder hadden ze die zaak maar laten rusten.

Voor Piet was 't er ook niet beter op geworden. Heel kort na 't gebeurde op het ijs liep hij met zijn pak kranten onder den arm een deuntje te fluiten, toen hij eensklaps dicht achter zich hoorde roepen: „Schooier, schooier!" Piet werd rood van ergernis. Doorloopen maar, net doen, of ik niets hoor, dacht hij. Zoo'n lafferd, die Kees. Hij had zeker op 't ijs nog niet genoeg gehad, hij moest noodig nòg 's een portie stompen hebben. Hoor, daar schold hij weer! Hè, een mijnheer keek er hem op aan, dat was 't vervelendste. Zoo schooierig zag hij er anders niet uit. Grootmoe hield zijn goed juist zoo netjes schoon en heel. Piet balde onwillekeurig zijn vuist. „Wacht maar! Zoodra ik jou 's te pakken kan krijgen, dan zal ik je er van langs geven, dat het je lang heugen zal," mompelde Piet. „Dan zal ik jou lééren schelden. Wacht maar!"

Na dien keer had hij zijn vijand nog een paar maal ontmoet en altijd weer begon Kees hem scheldwoorden achterna te roepen. Piet, óók niet op zijn mondje gevallen, was terug gaan schelden: „Kattenbeul!"

Sedert die scheldpartij gingen de twee jongens elkaar zooveel mogelijk uit den weg.

Grootmoe had een poosje zitten schemeren. Haar man was met Elsje „een straatje gaan rondloopen". 't Kind zag zoo graag de mooie winkels en Grootva wachtte geduldig bij alle speelgoedwinkels, waar de kleine meid stil bleef staan.

Piet was met zijn kranten uit.

't Was heel stil in 't kamertje. Grootje was ingedut. Maar opeens schrok ze wakker. De klok sloeg vijf uur. „Wel, wel, is 't al zóó laat,” prevelde ze. „Dan moet ik maar gauw licht maken en voor de boterhammen gaan zorgen. Piet is altijd zoo hongerig, als hij thuis komt.” Grootmoe nam het mes en ging met den botten kant over het brood heen, net of ze sneed. En zacht telde ze: „Dat zijn twee dikke voor Piet en die twee dunne zijn voor Elsje en dan twee voor Jan en voor me zelf een erg dunnetje. Laat 's zien, dan blijft er voor morgenochtend nog een flink stuk over.” Toen sneed ze de boterhammen af, en legde ze op de bordjes. Heel, heel schraaltjes werden ze één voor één besmeerd met een stukje boter. De thee van 's middags had ze nog eens opgegoten, dat deed ze tegenwoordig altijd 's avonds. Dan was ze wel héél slap, maar bij 't brood kon het toch best. Ziezóó, dat was klaar. Als ze nu maar gauw thuis kwamen. Hóór, daar had je Piet al. Grootmoe ging 't portaaltje op, trok aan 't koord, riep naar beneden: „Ben jij 't, Piet?”

„Goeien avond,” klonk een vreemde stem, „is Dijkmans thuis?”

„Nee, e . . .” weifelde Grootmoe, „maar hij komt toch zoo. Als u d'r even in wilt komen?”

„Ja, dat zal 'k maar doen, want 't is te ver, om nog eens te komen vanavond.”

Toen de bezoeker boven was, riep Grootmoe uit: „O, nou zie ik, wie u bent, de koster van de Oosterkerk. 'k Had zoo gauw geen erg, dat u 't was. Gaat u zitten.”

„Dijkmans altijd nog zonder werk?” begon de koster.

„Ja, tenminste zonder vast werk. Hij verdient hier en daar wel wat, en Piet loopt met kranten, maar dat

begrijpt u zelf wel, 't is nu 's wat meer, en dan 's wat minder."

„Ja, ja," knikte de bezoeker, „'t is een treurige tijd, dat begrijp ik zèker. En nou had ik misschien een bijbaantje voor je man."

Grootmoe's oogen glinsterden.

„O, mijnheer, is 't waar? Wat zal Jan daar blij om zijn."

„Daar komt hij met de kleine meid." En daar kwam Grootva binnen, met de druk pratende Elsje aan de hand.

„O, Grootmoe, hoor u 's . . . ." Maar toen ze den vreemden mijnheer zag, hield ze verlegen stil.

„Straks, Elsje," fluisterde Grootmoe, „vertel 't straks maar."

„Als die mijnheer weg is?"

„St., zachtjes praten," vermaande Grootmoe.

Stil, wat zei de koster daar? Was de kerkeknicht ziek geworden? En moest Jan nou . . . .

„Dus wat denk je er van?" klonk de stem van den koster, toen hij alles verteld had.

„Ik wil wel, maar zou ik . . . ."

„Wat is dat, Jan?" viel Grootmoe in de rede.

Hè, ze was toch zoo benieuwd, ze kòn niet langer wachten.

„Wel," vertelde Dijkmans, „hier, de koster komt vragen, of ik den kerkeknicht vervangen kan. Die is ziek geworden, zie je, en nou zou ik het misschien kunnen doen."

„O, zoo," zei Grootmoe met 't hoofd knikkend. „Nou, Jan, dat kan je licht probeeren, hè?"

„Zwaar werk is 't natuurlijk niet," begon de koster weer. „Maar je moet van te voren bij me aankomen, als je er zin hebt, dan kan ik je inlichten. Afsproken dan?"

„Wel ja, mijnheer, dan zal ik u maar vriendelijk bedanken, dat u over me gedacht hebt.”

„Nee, nee,” weerde de koster haastig af, „dat zal 'k je nou in korte woorden meedeelen. Dat heb je aan mijnheer Harkema te danken. Die mijnheer is diaken. Ik sprak hem vanmiddag en ik zei, dat ik er zoo mee zat op 't oogenblik. Toen zei hij: Ken je een zekeren Dijkmans? En toen ik zei van heel goed, raadde hij me, naar je toe te gaan. Al heeft hij werk zal hij 't tòch wel willen doen, zei mijnheer Harkema nog.”

Grootva haalde de wenkbrauwen op en zei: „O, zoo.”

Maar Grootmoe zond in stilte een dankgebed naar haren God.

HOE PIET ZICH WREEKTE.

't Nieuwe werk viel Dijkmans niet tegen.

De koster had hem welwillend van een en ander op de hoogte gebracht.

„Als je ergens mee zit, kom dan gerust,” zei hij telkens. En daar was de oude man heel dankbaar voor. Och, al was schraalhans keukenmeester, de huur kon nog altijd op tijd betaald worden, en dat was een voornaam ding. Wat een geluk, dat ze vóór de staking aardappels hadden opgedaan en naast de aardappelkist stond een veel grootere. Die was heelemaal vol geweest met cokes. Nu konden ze den bodem hier en daar al zien. Maar Grootva verdiende toch weer wat meer. En vele kleintjes maken een groote.

„Kijk,” had de koster gezegd, „om de kerk goed warm

te hebben, moet je 's morgens al bijtijds beginnen de kachel aan te maken. Dan is 't nog donker. Zie je daar niet tegen op?" Maar Dijkmans had 't hoofd geschud. „Dan ga ik met u mee, Grootva," had Piet blij uitgeroepen. „Ja maar," bracht Grootmoe hiertegen in, „dan slaap jij nog. En 't is koud, denk er aan. 't Is winterdag." Maar Piet praatte net zoolang, tot Grootmoe

toegaf. En toen de wekker 's Zondags om vijf uur afliep, stonden de oudjes en Piet huiverig op. Grootmoe maakte gauw 't ontbijt gereed, en na een half uur trok Grootva zijn dikke jas aan. Grootmoe zette den kraag omhoog en zei bezorgd: „Voorzichtig nou maar, hoor, 't is zoo donker. Piet, geef Grootva maar een arm. Dag jongen.”

„Dag Grootmoe.”

En toen hadden ze samen de groote kachel aange-

maakt, samen den grooten emmer opgetild, om bij te vullen en langzaam, langzaam-aan begon de kilte plaats te maken voor een weldadige warmte. „'t Is toch fijn,” dacht Piet, „dat wij dat nou gedaan hebben. Dan zeggen de menschen straks: Hè, 't is hier beter dan buiten, en dan heb-ie zoo echt voldoening van je werk.” De koster was na afloop der godsdienstoefening meer dan tevreden.

't Was Oudejaarsavond. „Dijkmans,” had de koster gezegd, „je begint misschien wel vroeg vanmiddag. En denk je er aan, dat de kerk wel stampvol zal zijn? In 't stovenhok kan je alles vinden. Achteraan staan nog verscheidene testen. De meeste vrouwen zullen graag een warme stoof hebben. En anders stuur je Piet maar even bij me. De turf weet je ook te vinden, hè? Mooi, dan laat ik het heelemaal aan je over.”

Grootva was in een tevreden stemming.

Er liepen geruchten, dat de staking wel heel gauw gedaan kon zijn. De patroons gaven niet toe, had hij hooren vertellen, het loon zou wel verminderd worden, maar Grootva kon niet als zoovelen schelden en lawaai maken. Hij zou al o zoo blij zijn, als de geruchten waarheid bevatten. Weer geregeld naar de fabriek — als de oudjes terug mochten komen! Maar daarover maakte hij zich nog niet ongerust; als 't eerst maar ècht waar bleek, dat de staking voorbij was.

Ziezoo, de kachel brandde flink door, nu, dat mocht ook wel; om drie uur waren ze al begonnen. En straks behoefde niemand kou te lijden, er waren stoven, testen en gloeiende turven genoeg. Dan maar gaan luiden! Hoe plechtig klonken die tonen in de stille stadswijk. Bim—bam—bim—bam.

God noodt u allen, rijken en armen, ouden en jongen! Komt allen naar Gods huis dezen laatsten avond van het jaar. En velen gaven gehoor aan die vriendelijke noodiging, 't werd, zooals de koster voorspeld had, stampvol. Piet liep wat heen en weer, achter de hooge banken om. Daar ginds was Grootva bezig plaatsen te geven en zoo dadelijk zou Grootva hem wel wenken. Dan zou hij vast de stoven aangeven.

Wat een volk! Daar had je buurvrouw Kamp ook. „Dag Piet,” zei ze vriendelijk en daar ginds liep . . . .

„Schooier!” hoorde hij op eens heel dicht bij hem. Verbeeldde hij 't zich of . . . . Piet werd heel bleek.

Hè, zijn handen jeukten. Wat zou hij dien

kwelgeest toch graag eens een goed pak slaag toedienen!

Nou d urde die gemeene laffe kattenbeul. Hij wist wel, dat Piet in het Godshuis toch niet zou vechten. Maar was schelden niet even erg? 'k Wou, dat-ie, h , 'k zou 'm wel 's . . . . Piet wist zelf niet, wat hij wel 't liefste wou, maar veel goeds wenschte hij zijn vijand niet toe. En daar zat hij heel netjes naast zijn vader, wel ja, straks zou hij al de versjes meezingen, meebidden misschien . . . . Zoo'n huichelaar!

Piet was heelemaal vergeten, dat hij Grootva moest helpen.

„Een beetje uitkijken, zeg,” bromde Grootva, „je ziet, hoe druk het loopt. Breng maar vast wat stoven.”

Piet liep wat hij kon, om 't verzuimde goed te maken. Ach, ach, de deur was, zeker door den wind, dicht en in 't slot gevallen. Dan maar gauw om den sleutel bij den koster. Maar waar was die? O, ginds stond hij. Vlug er even heen! Maar wat was dat? Waar trapte hij toch op? Piet bukte zich . . . een horloge met ketting. Ging het nog? Ja hoor, gelukkig maar, dan was het toch niet stuk gevallen. Mooi horloge!

Piet bewonderde het, bekeek het aan alle kanten. Maar — die ketting! Waar had hij dien ketting meer gezien? Stil 's even. Hij had die ketting stellig  er gezien, wacht 's, waar was dat toch ook geweest? Hij had toen nog zoo gekeken naar dat kompas, dat er aan hing. Toen . . . Piet wist het opeens . . . h , een huivering liep over al zijn leden . . . dat horloge was van — zijn vijand.

Op 't ijs had die Kees zoo lang staan aarzelen, en Piet had hem goed kunnen opnemen. H ! een boosaardige trek kwam op het gezicht van Piet, nou heb ik je, eindelijk heb ik je. En snel en zacht liet hij zijn vondst in den zak glijden. Toen liep hij op een draf

naar den koster, ging met den sleutel terug, opende vlug de deur van 't stovenhok en begon werktuiglijk zijn grootvader mee te helpen. Maar zijn gedachten waren bij Kees. Hoe zou die toch opkijken als hij zijn horloge miste! Lekker, hij gunde het hem! Wat zou hij een standje krijgen van zijn vader! Een prettige oudejaarsavond zou 't niet voor hem zijn! Nee, dan zou hij zelf een prettiger avond hebben. Buurvrouw Kamp had vanmiddag een schaalje oliekoeken gebracht en Grootmoe had beloofd, dat ze na kerktijd chocolademelk zouden drinken. Dat zou nog eens fijn worden. Maar eerst moest dat horloge weg! Houden zou hij 't niet, stellig niet, hij was geen dief! Nee, ergens weggooiën, zoodat niemand 't meer vinden zou. Achterin 't stovenhok bijvoorbeeld, daar zou hij straks zelf den boel weer inzetten, dan kraaide er geen haan naar. En die daarginds had zijn verdiende loon. Ja, dat zou hij doen.

Terwijl hij Grootva trouw meehielp en de oude man hem in stilte prees als een besten jongen, beraamde Piet een boos plan. Hij zou straks even door de zijdeur, die altijd openstond onder den dienst, zien weg te sluipen, op de brug gaan staan en, als er niemand in den omtrek was, het horloge in de rivier gooien. En dan kwam het lekker nooit meer terecht.

Wacht maar, als Grootva hem niet meer noodig had, dan ging hij even, 't was zóó gebeurd. Heel hard loopen maar, en dan zachtjes de kerk weer inkomen. Zou hij nú even gaan? Maar dan ook vlug. Vooruit! Piet liep op een draf den postenden agent voorbij, en bereikte in een ommezien de brug. Nou vlug, een, twee, drie! Hij had het al in de hand, maar een paar kinderen bleven staan kijken naar hem. „Loopt door,

zèg," zei hij barscher dan hij meende. En toen de kleintjes, verschrikt, verder gingen, nam hij zijn kans waar. Nee, daar kwam alweer iemand de brug op en 't zou zoo plonsen, als hij 't nu liet vallen. Nog even wachten. Wat was dat? Daar sprong 't open. Viel er niet iets uit? Gauw kijken! Een portretje is 't! Een vrouw! Zeker zijn moeder! En zou er nog iets in ge-graveerd zijn? Bij de electriche lantaarn vóór de brug, keek Piet nieuwsgierig. Ja, daar stond iets. Met fijne mooie lettertjes stond er een regel of wat. Piet hield 't zoo, dat 't licht op de letters viel. Hij las:

Ter gedachtenis aan uw Moeder.

Piet bleef een oogenblik staan, met 't horloge in de hand. Dat horloge.... van zijn moeder.... die gestorven is. O, dat is vreeselijk! Voorzichtig legde hij 't portretje op zijn plaats, sloot 't horloge en.... liet alles weer in zijn zak glijden. Hij streed een hevigen tweestrijd. Hij dacht aan zijn eigen nikkelen horloge, dat zijn vader hem had nagelaten, en dat hij voor geen geld zou willen missen. Wat zou Kees toch in de war zitten, als hij dat kostbare voorwerp miste. En dat de ketting stuk gegaan en het horloge daardoor gevallen was, dat kon die Kees toch niet helpen! .

Maar — 't zou toch wel echt zijn, als hij zich kon wreken! Wraak, die zou zoet zijn! En straks thuis, zou hij er aldoor met plezier over denken, dat hij dien akeligen jongen zoo'n naren avond bezorgd had.

Doen of niet doen, doen of niet doen, zoo stond Piet te overwegen.

Hè, daar kwamen al weer menschen aan. Ze keken naar hem, vonden zeker, dat hij daar al heel gek in de kou stond. „Mij komt de wrake toe, Ik zal het vergelden," zou Grootmoe wel zeggen, als ze alles wist.

Grootmoe zou beslist erg boos of erg bedroefd zijn . . . .

Nog eens beraadslaagde Piet, wát hij doen zou. — Gelukkig, 't horloge bleef, waar 't was . . . . eerst langzaam, toen op een holletje kwam hij weer in de kerk terug. Grootva zat al, heel achteraan. „Waar ben je toch geweest, 'k heb nog naar je gekeken, d'r waren stoven te kort,” fluisterde Grootva.

En Piet stamelde: „'k Was . . . . even . . . . 'k ben even . . . . naar buiten . . . . gegaan. 't Is hoog . . . . water . . . . Grootva. En dit heb ik gevonden.”

Toen werd 't heel stil in de kerk. De dominee bad, de gemeente bad mee, óók Piet.

Na afloop van de godsdienstoefening wachtte Piet aan den uitgang. Daar, dat wist hij, moest Kees langs hem komen. Drommen menschen liepen hem voorbij, en Piet kwam oogen te kort. Dáár had je hem. Wat zag hij bleek. En wat keek hij treurig! Nou gauw naar hem toe, tusschen de menschen door, en hem 't horloge in de hand gestopt en dan hard wegloopen, dacht Piet.

Maar jawel, dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Er drongen weer anderen voor Kees heen, en Piet moest hem toch bereiken. Nog even dringen — Kees zag hem niet. En toen . . . . „hier, dat is zeker van jou . . . . 't lag in de kerk” . . . . Piet wou weer zoo gauw mogelijk weg, hij hijgde er van.

Dat was een moeilijke karwei geweest, vond hij. En hij hoorde Kees juichen: „O, pa, pa, 'k heb het weer, hier is het, heelemaal ongeschonden.”

Piet voelde zich aan zijn mouw trekken, maar rukte zich los. Nee, hoor, dank wilde hij niet van — zijn vijand. Hij was toch maar een schooier.

„'t Is alweer terecht bij den eigenaar, Grootva,” zei

hij, en hij haastte zich om alles op zijn plaats te bergen. Maar daar schrok hij toch zoo!

Daar kwam nu toch heusch de vader van Kees aan en Kees er achter. Hè, Piet had wel weg willen kruipen. Eerst deed die mijnheer 't woord, en toen Kees. Die stotterde maar wat.

Maar toen de vader van Kees de portemonnaie open-deed, zei Piet: „Nee, mijnheer, 'k wil er niets voor hebben.”

En Grootva dacht er net zoo over.

„'t Is onze plicht, mijnheer,” zei Grootva eenvoudig.

Kees was met zijn houding verlegen, maar toch fluisterde hij Piet in 't oor: „Zeg, dat had ik niet van je gedacht, 'k vind 't erg mooi van je.”

„Och,” en Piet haalde de schouders op, „'k ben toch maar 'n schooier.”

Kees kleurde. „Denk daar nou maar niet meer over,” zei hij, „dat zal niet meer gebeuren. Je bent beter dan ik, hoor!” En ze scheidten — maar niet meer als vijanden.

BESLUIT.

Wat Dijkmans gehoord had, was waar. Na Nieuwjaar zouden de fabrieken weer beginnen. Buurvrouw Kamp vertelde het, toen ze even na middernacht bij de oude luitjes opliep om Nieuwjaar te wenschen. En alle werklui zouden weer terug mogen komen.

Grootmoe was er van aangedaan. „Wat zorgt de Heere al weer goed voor ons in 't nieuwe jaar,” zei ze. „We kunnen niet dankbaar genoeg zijn.”

En Piet dacht: „Nou kan ik beter het nieuwe jaar tegemoet gaan, dan wanneer ik het horloge had weggegooid. En nu durf ik vanavond te bidden, wat ik anders niet gedurfd had.”

Vóór ze ter ruste gingen, nam Grootmoe het psalmboekje van het boekenrekje en las met bevende stem het versje, dat Piet had moeten leeren en dat haar zoo lang bijgebleven was:

Een vaste Burg is onze God,
Een Toevlucht voor de Zijnen,
Al drukt het leed, al dreigt het lot,
Hij doet Zijn hulp verschijnen.

„Dat hebben wij ondervonden, Jan,” zei ze ontroerd.
„Laten we met vertrouwen in Hem het nieuwe jaar tegemoet gaan.”

